

Specjalne potrzeby edukacyjne - niepełnosprawność intelektualna - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Specjalne potrzeby edukacyjne - niepełnosprawność intelektualna
Kod przedmiotu	05.6-WP-PSEW-SPNI
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika specjalna - edukacja włączająca
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	podyplomowe
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2019/2020

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	1
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	-	-	10 (w tym jako e-learning)	0,67 (w tym jako e-learning)	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Zapoznanie słuchaczy z problematyką rozwoju, edukacji, rehabilitacji, społecznej integracji, inkluzji i normalizacji życia dzieci, młodzieży i dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz zagadnieniami dotyczącymi istoty, koncepcji, etiologii, diagnozy, profilaktyki niepełnosprawności intelektualnej.

Wymagania wstępne

Znajomość podstaw pedagogiki specjalnej, psychologii rozwoju oraz psychologii klinicznej.

Zakres tematyczny

- Pedagogika osób z niepełnosprawnością intelektualną, jej przedmiot zainteresowań, cele, zadania i rys historyczny. Przemiany w społecznych postawach wobec osób z niepełnosprawnością intelektualną i możliwości ich edukacji, rehabilitacji, integracji, inkluzji czy normalizacji warunków życia. Prawa osób z niepełnosprawnością intelektualną w kontekście Założeń Konwencji o Prawach Osób z Niepełnosprawnościami.
- Współczesne interpretacje istoty niepełnosprawności intelektualnej, koncepcje i perspektywy badawcze z uwzględnieniem koncepcji inteligencji wielorakiej. Analiza ujęć istoty i kryteriów diagnostycznych tej niepełnosprawności w klasyfikacjach ICD-10 i ICD-11 (Międzynarodowej Klasyfikacji Statystycznej Chorób i Problemów Zdrowotnych WHO), DSM-5 (Klasyfikacji Zaburzeń Psychiczych APA), ICF (Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia WHO) oraz AAIDD (Amerykańskiego Towarzystwa Niepełnosprawności Intelektualnej i Rozwojowej). Charakterystyka osób z niepełnosprawnością intelektualną z uwzględnieniem charakterystyki procesów orientacyjno-poznawczych, zaburzeń rozwoju sfery intelektualnej, rozwoju mowy itp. Wybrane zespoły zaburzeń genowych i chromosomowych, np. zespół Downa, Williamsa, Aperta.
- Społeczno-ekologiczny wymiar niepełnosprawności intelektualnej i znaczenie zindywidualizowanego/spersonalizowanego wsparcia dla funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną; problemy diagnozy i określania zakresu wsparcia oraz warunków niezbędnych dla jego udzielania (kwestia ustalania profilu wsparcia). Etiologia i profilaktyka niepełnosprawności intelektualnej; wiązanie etiologii z zapobieganiem i wsparciem.
- Organizacja edukacji osób z niepełnosprawnością intelektualną, jej wielotorowość i zróżnicowanie (analiza kryteriów owego zróżnicowania, np. ze względu na zakres i miejsce udzielania specjalnego pedagogicznego wsparcia). Krytyczna analiza organizacyjnych rozwiązań w edukacji osób z NI; kwestia realizacji konceptu szkoły, jako (samo)uczącej się organizacji oraz budowy jej kapitału społecznego.
- Problemy rodzin osób z niepełnosprawnością intelektualną i formy ich wspierania. Funkcjonowanie placówek dla osób dorosłych z niepełnosprawnością intelektualną - krytyczna analiza.
- Wskazanie najistotniejszych współczesnych problemów w życiu osób z niepełnosprawnością intelektualną w celu ich eliminowania, np. ubóstwa, instytucjonalizacji, infantyilizacji, marginalizacji, wykluczania itp. Konieczność uwrażliwiania społeczeństwa na potrzeby tych osób, usuwania negatywnych postaw i uprzedzeń, wskazywanie możliwości normalizacji życia we wszystkich jego sferach (edukacyjnej, rodzinnej, zawodowej itp.).

Metody kształcenia

Wykład problemowy, konwersatoryjny.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
-------------	-----------------	--------------------	-------------

Opis efektu	Symbol e efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
C.3.W1. podstawowe problemy pedagogiki specjalnej jako nauki interdyscyplinarnej: pojęcia, cele, zadania, zasady i zakres, historyczny kontekst opieki i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych społecznie w ujęciu historycznym; współczesne tendencje w pedagogice specjalnej; wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowanych społecznie lub uzdolnionych; skalę i dynamikę zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie; systemy kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i innych państwach; zasady wyrównywania szans edukacyjnych; system kształcenia pedagogów specjalnych;	• EW_W02	• sprawdzian z progami punktowymi	• Wykład
C.3.W2. zakresy pedagogiki specjalnej: surdopedagogikę, tyflopedagogikę, edukację i rehabilitację osób z niepełnosprawnością intelektualną, pedagogikę resocjalizacyjną, pedagogikę korekcyjną (terapię pedagogiczną), pedagogikę leczniczo-terapeutyczną;	• EW_W02	• dyskusja • sprawdzian z progami punktowymi	• Wykład
C.3.W3. regulacje prawne w zakresie kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i zasady orzekania w tym zakresie; zasady organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej; aspekty klasyfikowania i oceniania uczniów;	• EW_W02	• dyskusja • sprawdzian z progami punktowymi	• Wykład
C.3.W4. specyfikę pracy opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej: zasady, metody i formy opieki oraz wychowania; zasady działalności placówek rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych z uwzględnieniem problemów związanych z ich funkcjonowaniem; zagadnienia poradnictwa edukacyjno-zawodowego, opieki zdrowotnej, edukacji zdrowotnej i seksualnej;	• EW_W02	• dyskusja • sprawdzian z progami punktowymi	• Wykład
C.3.W5. sytuację rodziny dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi: koncepcje adaptacji rodziny w kontekście niepełnosprawności lub choroby przewlekłej dziecka i ucznia, problemy adaptacji, utrudnienia życiowe, wsparcie społeczne; uwarunkowania specyfiki pracy z rodziną dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, założenia i metody wspierania rodziny tego dziecka w całym cyklu jego życia; możliwości wspierania funkcjonowania dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w rodzinie; zagadnienia relacji między rodziną dziecka i ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a specjalistami.	• EW_W02	• dyskusja • sprawdzian z progami punktowymi	• Wykład
C.3.U1. identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu;	• EW_U02	• sprawdzian z progami punktowymi	• Wykład
C.3.U2. dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne;	• EW_U02	• sprawdzian z progami punktowymi	• Wykład
C.3.U4. wyjaśnić i określić czynniki moderujące zróżnicowanie rodzin z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w zależności od rodzaju zaburzenia u dziecka lub ucznia i stylu radzenia sobie rodziców lub opiekunów z tymi zaburzeniami;	• EW_U02	• sprawdzian z progami punktowymi	• Wykład
C.3.U5. rozpoznać i zinterpretować potrzeby rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w odniesieniu do konkretnych problemów rodziny;	• EW_U02	• sprawdzian z progami punktowymi	• Wykład
C.3.U6. zaprojektować proces wspierania rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	• EW_U02	• sprawdzian z progami punktowymi	• Wykład
C.3.K1. organizowania kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zgodnie z przepisami prawa;	• EW_K01	• dyskusja • praca pisemna	• Wykład
C.3.K2. przestrzegania zasad etyki w pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;	• EW_K01	• dyskusja • sprawdzian z progami punktowymi	• Wykład
C.3.K3. ciągłego dokształcania zawodowego;	• EW_K01	• dyskusja	• Wykład
C.3.K4. przyjęcia odpowiedzialności za własne przygotowanie do pracy z rodziną dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	• EW_K01	• dyskusja	• Wykład

Warunki zaliczenia

Wykłady - zaliczenie na ocenę

(sprawdzian pisemny) z zagadnień programowych wykładów opracowanych w formie pytań (słuchacz losuje 3 pytania); warunkiem zaliczenia jest 60% poprawnych odpowiedzi na pytania (punktowane: 1-5 pkt.). Aktywność słuchacza na zajęciach - udział w dyskusji (co najmniej 3-krotny udział w dyskusji - podniesienie oceny za sprawdzian o 0,5 pkt.)

Literatura podstawowa

1. Bobińska K., Pietras K., Gałęcki K. (red.) (2012), *Niepełnosprawność intelektualna – etiopatogeneza, epidemiologia, diagnoza, terapia*, Wrocław, Wyd. Continuo.
2. Janiszewska-Nieścioruk, Z., Maciarz, A. (2006), *Współczesne problemy pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.
3. Janiszewska-Nieścioruk Z., Mróz A., Gembara U. (red.) (2018), *(Nie)nowe problemy rozwoju, edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną*, Zielona Góra: Oficyna Wydawnicza UZ
4. Kościelska, M. (2000), *Oblicza upośledzenia*, Warszawa: PWN
5. Olechnowicz H. (2019), *Terapia dzieci z niepełnosprawnością intelektualną*, Warszawa: PWN

Literatura uzupełniająca

1. Sadowska, S. (2006). Jakość życia uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”
2. Smith, D., D. (2008), *Pedagogika specjalna*, Warszawa: PWN.
3. Speck O. (2015), *Osoby z niepełnosprawnością intelektualną. Podręcznik dla celów wychowawczych i edukacyjnych*, Wydawnictwo Harmonia
4. Zasępa E. (2017), *Osoba z niepełnosprawnością intelektualną. Procesy poznawcze*, Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls
5. Wyczasany, J. (2011), *Pedagogika upośledzonych umysłowo*, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impu

Uwagi

Oferta dla chętnych: opracowanie IPET-u dla ucznia z niepełnosprawnością intelektualną

Zmodyfikowane przez dr hab. Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 02-02-2020 12:26)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ